

ZPRAVODAJ

klubu
vědecké
fantastiky

 andromeda

1988

P. S.

Je to možná trochu nezvyklé začínat Zpravodaj post scriptem, ale co se dá dělat, když minule jsme zůstali leccos dlužni ...

Ono se to hezky píše o jazykových úpravách atd., ale když pak má být něco honem, včerabylopozdě, tak jde občas stranou i víc, než jenom čeština. I když na tohle číslo jsme měli relativně více času a ... no.

Takže tedy co dodat k minulému Zpravodaji: byl šit trochu horkou jehlou, aby byl k dispozici na náš Den otevřených dveří; snad alespoň trochu splnil účel a představil Vám členy našeho klubu a napověděl něco z jeho činnosti. Dnem otevřených dveří tato činnost dá se říci vyvrcholila - v současné době se nacházíme v jakési Seldonově /či spíše Fajfrlíkové/ krizi, ale doufáme, že ji přežijeme.

Pávova povídka Něco se asi stalo a následné kritiky měly reprezentovat Oběžný dopis naší autorské sekce; připomínky Zdenka vyprovokovaly k pokračování a nakonec k završení celého díla pod názvem Neočlověk - dnes tedy otiskujeme prolog a druhou a třetí část. Kdo z vás snad nemá část první, ať se ozve, ještě máme několik kousků v zásobě.

A co je nejdůležitější: přinášíme vítěznou povídku minulého ročníku Halmochronu, Rosu mathiellu Vilmy Kadlečkové, hodnocení autorského semináře ze Dne otevřených dveří, pořadí a hodnocení 4. ročníku a pochopitelně vyhlášení ročníku pátého.

Příjemné počtení !

-akč-

Výsledky IV. ročníku soutěže o stříbřitělesklý Halmochron :

1. Vilma Kadlečková: Rosa mathiella
2. - 3. Eva Hauserová: Siamský bratr
Longin A. Wdowiak: Byli jsme a budem

Vítězové převzali ceny osobně nebo zprostředkovaně na Dni otevřených dveří dne 24. října 1987. Bývá nám vyčítáno - a občas právem - že si necháváme pro sebe další výsledky, takže tedy jsou:

4. - 5. Cagán: Svet patří nám
Kašpar: Jeden z pokusů /oba 38 bodů/
6. - 8. Mostecký: Jasnější než tisíc sluncí
Poláček: Domobrana
Příhoda: Věc státního zájmu /všichni 33 bodů/
9. - 10. Vlk: Myslím si nebud, když mi říkáš Tvá jsem
Kárník: Ztrojnásobení J. Strouhala /oba 32 bodů/

Porotci přečetli celkem 66 povídek od 47 autorů a udělili 1 393 bodů. Porotu jsme letos měli pětičlenou, snažili jsme se o co nejširší názorový záběr: autory zastupovali Zdeněk Páv, jehož příspěvek si můžete přečíst, dále Daniela Šindlerová, která ve své sběratelské činnosti na poli členství v různých klubech dorazila až do Plzně; rekatorstvo Karel Jedlička a Tom Laser Jirkovský, v Plzni dočasně hostující; kverulanty pak Jirka Gregor. Názory se proto dost různily, pozoruhodné však je, že vítězka obdržela od všech porotců maximální počet, tedy celkem 50 bodů. Eva Hauserová i Longin Wdowiak na druhém až třetím místě obdrželi svorně po 40ti bodech; u posledně jmenovaného nás obzvláště těší, že se od loňska vypracoval z čestného uznání v kategorii do 15ti let. Jeho příspěvek je na náš zpravodaj příliš dlouhý, bude pravděpodobně otištěn v Lar ru, povídka Evy Hauserové vychází ve Vědě a život č. 6 no a vítěznou otiskujeme.

A kdo má chuť se zúčastnit dalšího ročníku, nechť neodkládá náš Zpravodaj, neboť:

Klub vědecké fantastiky při MěV SSM v Plzni

A N D R O M E D A

vyhlašuje V. ročník literární soutěže

"O stříbřitělesklý Halmochron".

Příspěvky s tematikou cestování v čase zasílejte ve dvou vyhotoveních normovaného strojopisu nejlépe ihned, ale nejpozději do 17. října 1988 na adresu:

Ing. Karel Jedlička, Nepomucká 15, Plzeň, 317 04

Protože náš klub z organizačních důvodů letos neporádá žádný větší pořad pro veřejnost, budou v sledky vyhlášeny na některé celostátní podzimní akci, nebo si vítěze pozveme na krátký výlet do souhvězdí Andromedy.

Je sci-fi debilním synkem vážné literatury či pouze její vzdálený příbuzný?

/Hodnocení literárního semináře./

Zdeněk Páv

Ono je dost těžké ... hodnotit. Zvláště pak v oblasti, kde se hodnotitel, v tomto případě pohříchu já, pokouší sám cosi činit. To se totiž těžko rozdávají rány na všechny strany, prskají sliny plné duchaplného jedu, zaujímají ironická a vtipná staniška a pronášejí uvážlivé kritické soudy.

Onou oblastí je "předsín" literatury, science fiction, onou činností pak vlastní tvorba sciencefictionální, nemám dost odvahy napsat literární, pokusím se později vysvětlit.

Hodnocení /kterému se stejně nevyhnu a budiž tedy podotknuto, že slinu jedovatou plivám i na svá vlastní dílka, kritikou myslím sebekritiku, ale na druhé straně východisko hledám také u sebe. Jak jinak. Český národ si již zvykl udělat si všechno sám, vlastními rukama /literární soutěže "O stříbřitělesklý Halmochron, ročník kýho čerta který, konané na Chronoconu loňského roku/. Hodnocení alias literární seminář jsem vedl /bože, toť silné slovo/ já a nemělo tudíž valnou úroveň a už vůbec žádný řád. Příčin bylo několik - nejsem povolanýkohokoliv vést či řídit a navíc jsem neměl u sebe sadu soutěžních povídek a tak jsem si jen těžce a namáhavě k jednotlivým pracím přiřazoval jednotlivé přítomné obličeje soutěžících.

Hříchem největším ale bylo, že samy práce, soutěžní povídky, splývaly do jednolitého homogenního šedého nevýrazného a nevím jakého ještě proudu, co proudu, mišmaše a guláše, ze kterého čnělo jen něco málo výčnělků: např. V. Vlk napsal řemeslně perfektní příběh o dívce z budoucnosti a muži z přítomnosti, bohužel s žádnou myšlenkou a plytkými scénami ne nepřípomínajícími pubertální sny duševně vyspělejších jedinců, E. Hauserová použila sice zajímavý originální nápad siamských dvojčat, která vznikla při nezvládnutelném časovém posunu, ale nerozvinula ho, neopak vyličila tak nepřesvědčivě, že rušil její tradiční pojetí anti-budoucnosti, V. Kadlečková, vítězka soutěže, byla nejoriginálnější se svou civilizací růží a využívání časového tunelu ke zpětnému ovlivnění min losti, ale ani ona se nevyhnula jistému sentimentu a rozmělnění v závěru, což ovšem u křehké šestnáctileté dívky příliš neobvyklé není.

Z bahna průměru a podprůměru vystupují ještě originální náměty o stroji času na šlapání či téměř surrealistické vyprávění o Kalistovi a Štefci a škatulce, která umí věci ...

Výše rozsetými plivanci ale nechci v žádném případě říci, že by povídky byly špatné po stránce literární. Naopak, mnohé jsou velmi dobré, ale zoufale postrádají originální nápad, postup, neobvyklý příběh, netradiční pohled. Řekl bych dokonce, že většina povídek je profesionální v tom špatném a nejhorším smyslu slova. Řemeslně dokonalé a úhledné, ale studené, nezáživné, o ničem a proti ničem. Profesionál má dokonce proti amatérovi výhodu - píše to, když pro nic jiného, tak pro peníze, ale amatér?

Jsem dalek toho tvrdit, že se opisuje, plagiátuje a činí obdobné nepravosti. Spíš si myslím, a poznal jsem to několikrát sám na sobě, že lidi napadají stejné a stejně hodně podobné myšlenky. A když u nás píše sci-fi několik set autorů, povídek je

z toho notná kopa. Nápadů ale mnohem, neskonale méně. Já to neříkám, že bych s tím chtěl něco dělat nebo že bych chtěl nějaké řešení navrhnout, protože ho neznám. Říkám to proto, že mě to štve.

Nedělá mi dobře číst povídky třeba i věhlasných zahraničních autorů a nad texty jen pokrčit rameny, protože jejich smysl existence je jen a pouze v nápadu a ten nápad už použil někdo jiný jinde... Coby autora mě tento problém pochopitelně musí více než štít. Když nic jiného, donutil mě /dílem s K. Jedličkou/ k tomuto článku a donutil mě zformulovat otázku "Co s tím?" A co víc, donutil mě sám sobě na tuto otázku odpovědět.

Zde je /ta odpověď/: Odvést sci-fi povídku někam jinam.

Ale kam se vrátit? Buď k vážné literatuře /VL/, čímž míním psychologické problémy současného člověka, vztahy lidí, ve kterých hraje sf motiv jen úlohu berličky, která dává vzniknout konfliktu nebo ventiluje ty lidské vlastnosti, které hodláme pitvat. Druhá cesta, která mě napadla, je - zdá se - sympatičtější a pro scifistu asi i schůdnější. Předně je třeba postulovat, že SF není debilní synek vážné literatury, že to není mentálně zaostalé nedochůdce, že to není předsíní parádního pokoje. SF je jen a pouze, nic víc nic méně, vzdálený příbuzný VL, který s ní má společné jen to, že se zaznamenává stejnými písmeny na stejný papír a pak se používá - většinou - ke stejné věci - ke čtení.

Nyní se pokusím vysvětlit, co si pod pojmem SF vlastně představuji, bude-li to v mých silách.

SF je především hra s fantazií. Vytvoření vlastního světa, více či méně absurdního, popis onoho světa se samozřejmostí a drzostí, bez náznaku toho, že jde o hru, že čtenář neví a tápe. Prostě rozhodl se číst, takže musí přistoupit na hru a zákonitosti a obvyčeje zobrazovaného světa si objevit a odvodit sám. Dílem čtením mezi řádky a dílem, což je nejdůležitější, vlastní fantazií. Znakem kvalitně rozehrané hry zvané fantazie pak je to, že do vašeho světa čtenář vstupuje nebo má chuť vstoupit i později, ať už za účelem vlastního výzkumu nebo jen tak, podívat se a pobejt.

Příkladem nechť je svět Conana, Burroughsův Mars, Prstencový svět Harry Nivena či Farmerův Svět řeky. Na pozadí tohoto světa se pak odehrává příběh a řeší se v něm problémy. Mohou a nemusí. Příběh, myslím, může docela dobře jen bavit, a pobaví-li, splní tím účel na výbornou.

Rozhodneme-li se řešit problémy, měly by být - na rozdíl od fantastické scenerie - zcela konkrétní a DNESNÍ. Musí to být problémy dnešních lidí, problémy naše, neboť řešit těžké životní podmínky utlačovaných androidů kutajících antisupehmoťu v jakési černé díře je směšné.

Tolik moje hodnocení loňského ročníku literární soutěže "O stříbřitělesklý Halmochron". Blahořečím si, že jsem se ho nezúčastnil jako autor, neboť pak by jiný nepovolaný kritik diletantsky haněl moje povídky, dětičky roztomilé, buclaté a líbeznoučké, na které jako správný otec nedám dopustit.

28. dubna 1988

NEOČLOVĚK
/optimistická evoluce/

Zdeněk Fáv

Prolog.

Hádek už je připravený na misce a čeká, až mu budu vyprávět zprávu pro Roberta. Mám dojem, že to bude poslední rozumná činnost, které budu o své vlastní vůli schopen.

Stále častěji se ve mně ozývají příznaky ovlivněného vědomí. Včera odpoledne jsem byl nešťastnou náhodou zasažen zářičem určeným pro přeprogramování kyborgů. Moje buňky jsou nyní přestavovány do nového mně neznámého systému.

Nejsem si ale jist, zda bych měl být nerad.

Svět, jak jsem ho za těch pár dní poznal, mnoho nadějí neslibuje ...

Hádek už je netrpělivý.

Prudce pohybuje ocasem, který šustí na plastickém dně mis-
ky.

Démon.

Skupinky fanatiků vzývající staré
a neužitečné knihy shromažďovaly
tisíce a tisíce svazků na místě,
kterému se později začalo říkat
Hora Knih.

- Mýtus -

Ve své mysli mám kompletní soubor faktů charakterizujících svět. Ovšem svět, ve kterém nyní existuji, je odlišný. Dá se říct, že se světem v mé mysli nemá téměř nic společného.

- - -

To místo jsem poznal okamžitě podle zbytků obalu, na němž byl ještě patrný nápis mé bývalé funkce - ČISTIČ SKVRN.

Nikde nikdo nebyl.

Ani ta směšná neoslepice, která mě aktivovala, ani Králík, tvor se zázračným sluchem. Až když jsem se podíval pozorněji, uviděl jsem Králíka hluboko pod zemí.

Bál se mě.

Silou vůle jsem ho donutil, aby vyrostl, a pak jsem z něj utrhl několik oddenků. Nechci mu ublížit. Vysvětlil jsem mu, co od něj potřebuji, a on souhlasil. Dal jsem několik hrstí země do obalu a Králíka do ní zasadil.

Pak jsme se oba přenesli silou mé myšlenky k Hoře Knih.

- - -

U Hory Knih žije velmi zvláštní tvor.

Záhadný.

Není možné s ním jakkoli komunikovat a jediným pohybem nedává najevo své city. Dokonce mu ani nedokážu číst myšlenky.

To mě děsí nejvíc.

Je to Tichý Tvor. Stojí, nohy široce roztažené, tělo skloněné až k zemi a obrovské, daleko od sebe posazené oči bez hnutí

sledují každý pohyb.

Mám dojem, že je to neočlověk. Tvor, kterého v tomto podivném světě hledám.

Neočlověk je podle údajů z knih i podle mé paměti nejdokonalější bytost.

Je klíčem ke všemu.

Je řešením.

- - -

Objevíli jsme se před Horou Knih.

Polekalo se nás stádo Očí. Malé měkké koule tvořené pouze bílou oční bulvou se s pištěním rozlézaly do svých úkrytů na členité a téměř kolmé stěně Hory tvořené nekonečnými stohy knih a spisů.

Králík si Horu zvědavě prohlížel.

- Nikdy jsem tolik knih neviděl, řekl užasle. Ve svých myšlenkách mě považoval za neočlověka.

- Já nejsem neočlověk, řekl jsem.

Cítil jsem, že je zmaten.

- Slyšel jsem, že knihy patří neočlověkově, pokračoval po chvíli, že jsou všechny jeho.

- Nevím. Rozhodně se tam hodně o něm píše.

- Jsi asi velký Sečtělý, když znáš tolik knih. V knihách je jistě ...

- To tam právě není, přerušil jsem ho.

Ochtěl se ptát, zda je tam napsáno, kdo je to neočlověk. Přčetl jsem spoustu knih, ve všech se o neočlověkově mluví, ale ani v jedné není napsáno, kdo to je.

Zajímavé.

Zamyšleně jsem procházel kolem stěny svazků. Právě jsem minul vysokou hromadu pomačkaných a poškozených knih volně poházených jedna na druhé, když se přede mnou objevil Tichý Tvor.

Zastavil jsem se.

Díval se přímo na mě.

- Slyšíš, co si myslí?, zeptal jsem se Králíka.

Potřebuji Králíka, aby se pokusil zaslechnout Tvorovy myšlenky. Když je já nedovedu číst, on je snad uslyší.

Králík o kus povyrostl. Narůžovělé, skoro průhledné slechy se napnuly a roztáhly. Jejich drobné výčnělky dosahovaly až k Tichému Tvorovi a lehce se chvěly.

- Ne. Neslyším nic. Vůbec nic, řekl po chvíli namáhavě Králík.

V tom okamžiku se Tvor rozběhl. Mířil přímo na nás.

Bylo to nečekané. Nikdy dřív to neudělal. Než jsem stačil Králíka zdvihnout, byl tak blízko, že jsem cítil závan vzduchu, který zvířil svým tělem.

Proměnil jsem se v drobnou bytost s hebkými křídly.

Proměnil jsem se na neomotýla.

Vznesl jsem se a jen taktak uhnul nárazu skloněné hlavy.

Podíval jsem se dolů na Králíka. V poslední chvíli se jeho kořeny vysunuly z obalu a zarostly do země. Tvor rozdupal jen čtvero jeho těla.

- - -

Ještě chvíli jsem poletoval jako neomotýl, než jsem se odvažil vrátit zpět. Králík právě vyrůstal ze země a nechápavě se na mě díval. Jeho myšlenky byly tak zmatené, že se v nich nedalo číst.

- Slyšel jsi něco? zeptal jsem se.

- Slyšel. Ale ne myšlenky. Ani slova. Slyšel jsem něco, co nez-

nám.

Vytáhl jsem ze země oddenek Králíkova těla a zasadil ho do obalu.

-Schováme se.

Obešel jsem hromadu rozházených knih. Bylo to vlastně hnízdo Sběračů. Jsou to protivní tvorové, jejichž tělo tvoří jakási síť z černých lepkavých vláken, do kterých se snaží nacpat co nejvíc knih. Na každého, kdo se dotkne knihy, pronikavě syčí. Jejich štipnutí je pronikavě nepříjemné a pálí.

Několik Sběračů se na nás vrhlo, sotva nás spatřili. Postavil jsem Králíka na zem a poměrně jednoduchou formulkou proměnil Sběrače na malé neškodné červíky.

Směšně se kroutili.

Kdybych měl takovou moc i nad Tichým Tvorem ...

Vlezl jsem do úzké chodby ve stěně Hory. Vede do jeskyně, kde se často zdržují. Knihy a spisy jsou zde slepeny slizem Očí do velmi tvrdé a trvanlivé struktury.

Králík zůstal se mnou. Je to tichý a oddaný společník, i když trochu omezený. Důležité je, že patří mezi Sečtělé.

Prorostl svými oddenky velkou část Hory a dostal se i do velmi nepřístupných míst. Umožňuje mi tak číst i knihy, ke kterým bych se jinak nedostal.

Tichý Tvor se objevuje stále častěji. Jakmile vyjdu z Hory, vidím ho, jak stojí opodál a nehnutě mě pozoruje. A pak se najednou rozběhne a řítí se na mě. Králík se už naučil rozpoznávat zvuk charakteristický pro útok. Vždycky mě včas upozorní a já se proměním na neomotýla.

Zatím se mi daří unikat, ale je to nesmírně náročné.

Stále se přeměňovat na neomotýla stojí spoustu energie. Cítím, jak mi ubývají síly. Svou potravu získávám z náhodných výbuchů, ale právě kolem Hory jich je velmi málo.

Možná, že budu muset odejít.

Tichý Tvor dnes zaúročil třikrát za sebou.

Jsem tak zesláblý, že sotva stojím na nohou. Zalezl jsem do jeskyně a třásl se strachem a bezmocností.

Tichý Tvor, jako by to tušil, stále stojí před jeskyní a čeká. Mám dojem, že mě chce zabít.

Ale proč??

Králík objevil několik zajímavých spisů o magii. Pečlivě jsem je pročetl. V jednom spise je návod, jak vyvolat a ovládnout démona.

Démon je tvor, který žije v jiném světě. Poprvé slyším, že existuje nějaký jiný svět.

Démon dokáže pronikat do vědomí všech bytostí. Jsem v pokušení démona vyvolat. Chtěl bych, aby pronikl do vědomí Tichého Tvora.

Přenesl jsem se na samý vrcholek Hory Knih.

Kolem se pokojně hemžily Oči, lezly po stránkách knih, hlta-ly slova a zanechávaly za sebou úzkou stopu slizu. Na okraji str-
měho srázu se dva Sběrači přetahovali o knihu a pištěli.

Idylický obrázek.

Bez hnutí jsem ho pozoroval a přemýšlel o Tichém Tvorovi. Něčím mě přitahuje, láká. Stále si myslím, že je to neočlověk, přestože je tak nebezpečný.

Podíval jsem se přes sráz dolů. Stál několik desítek metrů od Hory. Čekal.

Po dlouhém uvažování jsem se rozhodl démona vyvolat. Namalo-
val jsem kolem sebe magický kruh a z knihy předčítal předepsaná
slova. Podle spisu jsem měl ještě omámit svou mysl plynými látka-
mi a utlumit činnost těla.

To vše je nutné, aby se zvýšila koncentrace mysli.

Já to nepotřebuji.

Můj umělý mozek se dokáže soustředit dokonale a produkuje
psychické síly dostatečné intenzity.

Myslím, že magii vymysleli roboti.

Je to pro nás ideální věc.

Vynaložil jsem spoustu sil.

Najednou jsem uviděl podivné stvoření, jehož obrysy byly ne-
jasné a rozmazané. Když jsem se podíval pozorněji, viděl jsem, že
celé tělo lehce pulsuje a mění se. Pohyboval se na rozhraní naše-
ho a nějakého jiného světa.

Jeho myšlenky byly stejně nejasné jako tělo.

Prohlédl jsem si démona zblízka. Drobné hubené tělíčko po-
rostlé řídkými černými chloupky, dvě ruce dosahující až na zem a
dvě nohy. Veliké oči plné strachu.

Byl jsem trochu zklamán.

Představoval jsem si démona jinak.

Uklidnilo mě, že dokážu číst jeho myšlenky. Jsou plné nezná-
mých obrazů. Patří do jiného světa.

Chtěl bych se tam podívat.

Vyvolání démona mě stálo téměř všechny síly, které jsem ještě
měl. Slabostí se mi zatemňovala mysl.

Přenesl jsem se kus od Hory a rozhodl se, že spustím termo-
reakci, abych získal potravu. Když jsem v okolí hledal vhodné ka-
meny, náhle mě cosi nutilo, abych se ohlédl.

Rítíl se na mě Tichý Tvor.

Ze zbytku posledních sil jsem se přenesl, jak nejdál to bylo
možné. Klesl jsem na zem.

Hora Knih se tyčila na obzoru a před ní se zdvíhal obláček
prachu. Tichý Tvor.

Ohlédl jsem se. Démon stál za mnou, shrbeně seděl na patách,
ruce v klíně a oči doširoka otevřené.

9

-Proč ... vy mě ... nutit ... nebýt ve svém světě ...

Netušil jsem, že démon dokáže mluvit. Jeho a náš svět mají asi něco společného. Neměl jsem ale na podobné úvahy čas.

Blížil se Tichý Tvor.

Nařídil jsem démonovi, aby vnikl do jeho vědomí a aby ho ovládl. Nebo zničil.

Neměl jsem na vybranou.

Buď já nebo on.

Démon se rozplynul a zmizel. Vrátil se do svého světa, aby se odtamtud dostal do Tvorova vědomí.

Netrpělivě jsem čekal, co se stane. Nestalo se nic.

Démon se vrátil. Třásl se námahou a bez hlesu klesl k zemi. V jeho myšlenkách jsem spatřil něco neuvěřitelného.

Šíleného a přitom docela prostého.

Tichý Tvor se blížil.

Pozoroval jsem, jak se jeho tělo rychle zvětšuje a najednou jsem byl úplně klidný.

Přiřítíl se.

Byl blíž a blíž, že jsem mohl rozeznávat podrobnosti jeho těla.

A pak náhle prudce zastavil. Malý kousek ode mne.

Ještě nikdy jsem ho z takové blízkosti neviděl. Jeho tělo bylo částečně průhledné.

Konečně mi to došlo. Už vím, proč nemá žádné myšlenky.

Tichý Tvor je stroj.

Je to automobil.

Neoautomobil.

Automobil byl dopravní prostředek, který sloužil neočlověku . Kde je on, tam musí být i neočlověk.

Zachvátilo mě nesmírné vzrušení.

Na těle automobilu se odklopila deska a já vlezl s démonem a Králíkem dovnitř. Deska se vrátila do původní polohy a automobil se rozjel.

Před pár okamžiky se na obzoru objevil velký objekt.

Dům.

Dům je obydlí neočlověka.

Červené tlačítko.

Slastí se stalo využívání mentálního směšovače při řízení automobilu. Mozek řidiče se napojil na palubní minipočítač, což umožnilo bezprostředně vnímat všechny děje spojené s jízdou a řízením. Automobilismus se stal drogou.

- Stará vzpomínka -

Otevřely se dveře a objevila se v nich kovová, poněkud zarezlá postava.

Robot.

Upřeně sledoval přijíždějící automobil, který zastavil před vchodem. Vystoupila z něj dvě podivná stvoření. První byl kyborg s nesouměrným a špatně rostlým tělem z jednolitě světla šedé hmoty, který držel v ruce plechovku od konzervy, z níž vykukoval svazek světla růžových šlahounů.

Na plechovce byl nápis Čistič skvrn. Computer's company.

Kdo ví, co to znamenalo.

Druhé stvoření bylo drobné, chlupaté, s ustrašenýma očima.

Robot ve dveřích se úslužně uklonil a pozdravil.

- Vítám vás. Pojďte prosím dál.
- Kdo jste?, zeptal se kyborg.
- Nevím. Mám za úkol přivítat každého, kdo přijde.
- Vy ... vy jste neočlověk??
- Neočlověk? Nevím, co to znamená. Možná jsem neočlověk.

Kyborg dokázal díky jistým magickým znalostem číst myšlenky. Robot ale žádné myšlenky neměl, mimo to, co říkal nahlas.

Bylo to nezvyklé.

Váhavě prošli kolem robota do domu.

Kyborg cítil, že je blízko svého cíle. Cíle najít neočlověka.

- Prosím tudy, ukázal robot, posaďte se do čekárny.
- Do čekárny? A na co máme čekat?
- Nevím. Vždycky je důležité vést hosty do čekárny. Vždycky dovedu hosty do čekárny. Myslím, že hosté musí sami vědět, na co čekají.

- Jací ... jací hosté sem chodí?

- Žádní. Nepamatuji se, že by zde nějaký host byl.

Kyborg se přestav vyptávat. Cítil, že robot je porouchaný a že se od něj nic rozumného nedoví. Seděl s Králíkem a démonem v čekárně a ... čekal. Nevěděl, na co.

Robot mezitím konal zvláštní úkony. Přinesl několik nádob a postavil se na stůlek uprostřed čekárny. Z větší nádoby nalil do menších nějakou tekutinu. Pak se postavil stranou a znehybněl.

Pojednou se ozval Králík.

- Něco slyším. Tam ... nahoře.
- Co je nahoře?, zeptal se kyborg.
- Nevím, jak se to jmenuje. Je tam velická místnost, ve které je mnoho věcí, které se nazývají hybernátory. Mojí povinností je každý rok všechny zkontrolovat a stisknout zelené tlačítko. Ve věcech, které se nazývají hybernizátory, leží nehybní tvorové. Když omylem zmáčknu červené tlačítko, tvor uvnitř se začne pohybovat. Ovšem ne dlouho. Opět znehybní a po určité době se začne rozkládat a zapáchá. Pak musím pečlivě větrat. Pečlivě větrat patří mezi mé dal ...

- Doved nás tam, přerušil monotónní výklad robota kyborg, okamžitě nás tam doved!

Napadlo ho, že v hybernizátoru je možná neočlověk.

- Nevím, řekl robot, mám dojem, že mezi mé povinnosti nepatří, abych vás tam dovedl.

- Patří to mezi Tvé povinnosti.

- To je něvo jiného. Prosím, následujte mne.

Robot vykročil z čekárny na dlouhou chodbu, která končila schodištěm. Vyšli do patra a opět prošli chodbou. Zastavili se před bílými dveřmi.

Kyborg je nedočkavě otevřel.

Všechny skleněné schránky byly prázdné.

Otočil se na robota.

- Poměrně často jsem si pletl červené tlačítko se zeleným. Lituji.
- To jsou prázdné všechny?
- Nikoliv. Tam vzadu je ještě jeden.

Kyborg se rozběhl ke schránce a zahleděl se do ní.

Uviděl zvláštního tvora s jednou končetinou.

Nedočkavě stiskl červené tlačítko.

Kryt se zachvěl a odsunul stranou. Po malé chvilce se tvor začal pohybovat a otevřel své oko. Sotva si uvědomil, co vidí, vyrazil zděšený neartikulovaný skřek a oko znovu zavřel.

Kyborg se zklamaně otočil a vyšel na chodbu.

Tvor s jednou končetinou a jedním okem rozhodně nebyl neočlověk, kyborg zjistil z myšlenek, které tvorovi přečetl.

Nebylo v nich nic rozumného, jen směs emocí a pudů.

- - -

Vrátili se do čekárny.

Kyborg se zklamaně postavil k oknu a díval se ven. Byl zklaman.

Najednou se ozval démon.

- Vy ... možná problém v tom ... vy ... hledat neočlověk ve ... svět ... možná proto nenajít že ... toto ne svět ... možné ne vy ... ve svět ...

Démon se ustrašeně rozhlédl a unaveně zapotácel. Mluvení mu dělalo obrovské problémy.

Kyborg na něj překvapeně zíral. Věděl, že démon je z jiného světa, ale nikdy ho nenapadlo, že by do tohoto světa mohl patřit i neočlověk.

Samozřejmě, proč by právě tento svět měl být ten pravý ... V démonových myšlenkách viděl, že není nijak obtížné se do jiného světa dostat. Rozhodl se. Bude hledat neočlověka v démonově světě.

Otočil se na robota, který stál tiše a úslužně za ním.

- Půjdeš s námi? zeptal se.

Nevěděl, proč chce, aby šel robot s nimi. Ta myšlenka se vynořila náhle a z hloubky kyborgova vědomí.

- Pokud je to moje ...

- Jistě. Tvou povinností je, abys šel s námi.

- Máte pravdu. Ty věci nahore, již, myslím, obsluhovat nemusím. Když jsou všechny otevřené. Měl bych ovšem ještě větrat, až se poslední tvor začne rozkládat, ale ...

- Půjdeš s námi, rozkázal kyborg.

Vyšli z domu.

Robot se najednou zarazil a p slůžen jakémusi dávnému příkazu řekl:

- Musím se ještě vrátit. Mezi mé povinnosti patří i údržba vlastního těla. Je poměrně nenáročná ...

- Pospěš si, přerušil ho kyborg, počkáme tady.

- - -

Robot se vrátil do domu a vešel do malé komory s komplikovaným uzávěrem dveří. Když za sebou pečlivě zavřel, počkal, až ventily obnoví ovzduší.

Pak odklopil přilbu zrezivělého skafandru a tiše se nadechl.

Totíž robot vlastně žádný robot nebyl.

Jmenoval se James.

Ovšem nevěděl, že se jmenuje James, nevěděl, co to je robot, a tím méně, že robotem není.

Podíval se do malého zrcátka na stěně.

Opět se mu zmenšila hlava. Teď měla v průměru sotva pět centimetrů a do úst se mu nevešel ani prst.

Měl veliké problémy s jídlem. Nikdo nepočítal s tím, že sousta by měla být tak malá, aby je polkl tvor s hlavou velkou pět centimetrů. Když s obtížemi uhasil hlad a žízeň, vzal si ještě malou oranžovou tabletku.

Neměl ani ponětí, proč ji bere, prostě tak to bylo zařízeno. Právě ona tabletka ho udržovala při životě již před tisíci lety, ale současně zmenšovala jeho hlavu.

Možná v tom všem byl nějaký krytý smysl.

V nepatrném kousku mozkové hmoty, která v maličké hlavě zbyla, se uchoval vlastně jen servilní úsměv, úslušná úklona a zdvořilé souhlasné fráze.

James si znovu nasadil přilbu a dotáhl uzávěr.

- - -

Vrátil se před dům a řekl, že je připraven na cestu.

Lehce se přitom uklonil. Kloubový mechanismus skafandru se zadřel smítky rzi a již nikdy neměl umožnit, aby se Jamesovo tělo vrátilo do vzpřímené polohy. Zbytky Jamesova mozku se ovšem s faktem, že stráví zbytek života v předklonu, brzy vyrovnaly.

Kyborg se otočil na dům a pak na své společníky.

- Jdeme, řekl.

Pak zvrátil hlavu a zadíval se na mohutné pláty oblohy spojené kovovými nýty. Byla to zvláštní podívaná.

Epilog.

V mnoha strojích se našly novelké kovové schránky podle všeho nijak nesusouvisející s funkcí strojů. Některé schránky obsahovaly stopy zaschlé organické látky. Zřejmě se jedná o nervovou tkáň.

- vědecká informace -

První, čeho si Robert všiml, když se probрал z anabiózy, byla načervenalá záře, která prostupovala všechno koler. Cítil v těle mravenčení a nedokázal se ani pohnout.

Pak se nad ním sklonila příšerná šedozeleň obluda.

Robert vykřikl. Rukou si karyl oko a asi omdlel hrůzou.

Když se probрал, obluda byla pryč. Nic nechápal.

Namáhavě se nadzdvihl a snažil se přivolat někoho z personálu nemocnice. Když ho ukládali do hybernizátoru, BYL v nemocnici. Slíbili, že ho probudí, až budou dostatečné prostředky k tomu, aby ho dali do pořádku. Aby mu vrátili ruku, oko a obě nohy, o které přišel při havárii ve vnějším pásmu.

Posadil se ve své skleněné rakvi a pokoušel se nahmatat nějaké tlačítko, zvonek, cokoli, čím by na sebe upozornil...

Z čela se mu řinul pot a cítil, jak se mu špatně dýchá.

Nejdřív to přikládat dlouhé anabióze.

Při neopatrném pohybu ztratil rovnováhu a zřít se na zem. Ucítil prudkou bolest v bohu a začal mít strach, že ho všichni opustili a že zůstal sám.

Nemýlil se.

Zemřel za dvě hodiny pomalým udušením.

- - -

Mluvicí hádek, který uchovával pro Roberta vzkaz od přítele a spolupacienta probuzeného z anabiózy o mnoho desítek let dřív, ležel ve své misce a tiše pohyboval ocasem.

Ocas šustil na plastickém dně misky.

- - -

Vzkaz, který měl hádek reprodukovat, zněl:

Milý Roberte,

něco není v pořádku, obávám se. Nechávám ti tento vzkaz, protože doufám, že ty se probudíš, až se všechno vrátí do starých kolejí.

Již několik dní se marně snažím zjistit, co se stalo. Je tu strašně málo lidí, jsou l' stejní, neteční a uzavření do sebe. A neustále jich ubývá. Někam odcházejí. Mizí.

Pochopitelně není ani pomyšlení na léčení mé nemoci.

Pokoušel jsem se zkoumat aspoň ve starých novinách a knihách, co se vlastně stalo, ale nikde jsem nenalezl nic, co by podivnou změnu lidí vysvětlilo.

Žádná katastrofa, havárie, válka.

Podle všeho se lidstvo kontinuálně ubírá v radostném a optimistickém očekávání k blahobytu a dokonalému životu.

Nechci být špatným soudcem, kam dospělo, vidíš to konec konců mnohem lépe než já.

Stala se mi nepříjemná nehoda. Tak nějak se ... měním.

Řekl bych, že nyní vypadám jako slepice. Ruce mi zakrňují, tělo se pokrylo černým zrohovatělým povlakem a rty tvrdnou do podoby zobáku.

Měj se

BERT.

P. S. Nevím, co se mnou teď bude, ale rozhodně něco podstatného. Nemyslím smrt, to vůbec ne .

- - -

Robert si Bertův vzkaz nikdy neposlechl.

Poslechl jsem si ho až já, mnoho let poté, co Robert zemřel.

Z Roberta nyní byla nelogická kostra.

Kostra s jednou končetinou. Pokud vím, v žádném světě neexistuje tvor, který měl jen jednu končetinu.

Odporuje to zákonům.

Prolog

Jak je krásná! Jak je křehká a zvláštní! Je z jiného světa, Rosa mathiella ... Daroval jsem Aleně v den jejích narozenin celou náruč růží - byly červené, bílé, žluté, růžové a kdoví jaké ještě ... Ne modré. Růže sytě modré být nemohou, chybí jim barvivo delphinidin. Nemohou být - ale Rosa mathiella je modrá jako večerní obloha, jak hladina plesa za horkého dne ... Křehká, krásná, zvláštní. Z jiného světa.

A já už nikdy v životě neutrhnu růži.

Ta pláň se táhla od obzoru k obzoru, jako by jen ona tvořila Světa a mimo ní už nebylo nic. Rozeznávala jsem jen světlo a tmu, teplo a chlad - moře písku a vesmír. Dávno jsem za sebou nechala brány Sídla, které jen mně dovolily projít a znovu se zavřely, aby dovnitř nepronikl nikdo z Beztvarých. Se sluncem v zádech jsem kráčela dál a dál, dlouhou cestu jsem už urazila a delší mě ještě čekala.

Místo, které jsem hledala, bylo zatím ztracené někde daleko vpředu, v nedohlednu, a věděla jsem o něm jen to, že leží severovýchodním směrem od sídla. Víc nic - dokonce ani to, jestli doopravdy existuje. Říkalo se mu Narron a podle bájí to bylo jediné, poslední město Starých. Město, nebo snad jen pouhý přelud města, jeho stín.

Nebyla jsem jediná, kdo se ho kdy vydal hledat. Vždycky, od pradávna se to tak dělalo - byla to stará tradice, které snad ani nevycházela z nás. Mimoto jsme potřebovaly nové knihy Starých; v těch, které jsme měly, se přece psalo, že získávat další je žádoucí. Tak jsem tedy i já putovala k Narronu. Tolik z nás už šlo stejnou cestou přede mnou - a nikdo se nevrátil ... A já neměla důvod si myslet, že zrovna já jsem ta vyvolená, která první uspěje ... Nemyslela jsem si to. Vlastně mi na tom ani nezáleželo.

Tohle vypráví báje: "Dvě města Starých vznikla naráz z písku pouště, dvě města podobná si jako semena růže a přitom rozdílná jako den a noc. Spojena byla pevným vláknem Vln, které se nedalo opatřit a jak nebeský most se klebulo vysoko, vysoko nad mraky.

První z měst, Narron, zůstalo uzavřené svými pevnými hradbami, druhé naopak otevřelo brány světu a vítalo cizince, kteří k němu přicházeli ... Vítalo nás.

Nesčíslné poklady skrývalo to město, poklady, které vznikly jen proto, abychom je objevily. Jeho obyvatelé žili, aby NÁM předali Moudrost a Krásu. To byl jediný smysl jejich existence - když se to stalo, zemřeli. A k obrovskému dědictví, které jsme získaly, přibyl ještě poklad nejcennější a nejdůležitější - Tvar ... Tvar je odvozen z jejich těla, oni jsou dokonalí a jako takoví byli předlohou k Formě, kterou jsme vytvořily a kterou vyplňujeme svými buňkami, abychom získaly posvátnou podobu ..."

Žijeme v Sídle, v jednom z těch dvou prastarých měst. Když před dávnými věky zemřel poslední Starý z našeho města, vlákno Vln se zřítilo z nebes a rozplynulo se v nic. Narron, i se svými poklady ztracený Narron se stal pouhou bájí, pradávnou zasutou vzpomínkou na ty, kterým patřil Svět před námi. A já hledala tu báji a vzpomínku.

Sídlo bylo už tak vzdálené, že jsem chvílemi pochybovala, že vůbec existuje. Zdálo se mi div ne nemožné, že sotva před třemi dny jsem ještě stála na kraji vlažného bahnitého jezírka zabořená až po kotníky do teplé kypré půdy prosycené životem... Bylo to na periferii Sídla, blízko hradeb. To jezírko jsme vyhloubily až my, nepatřilo k prastarému Jádru, v kterém kdysi bydleli Staří. Nevím, jak tam mohli žít; nám Jádru připadá nehostinnější než poušť. Jeho chladné kovové chodby jsou bezútešné, lesklé desky a průhledné přepážky nehánějí strach. Studená zář stropu je na rozdíl od slunečních paprsků mrtvá, jak lavina nečitelného kamení nás tiskne k podlaze. Nikdo tam nezůstává dlouho. Jen knihy Starých a posvátné Formy naleznete v Jádře. - nic víc.

Nás děsí jeho ledový řád. Jak nádherné jsou proti němu naše chodby provlhlé vodou ze stovek fontán a prosycené vůněmi! Procházela jsem se jimi, než jsem se vydala na tuhle cestu. Na tváři jsem cítila milé paprsky Slunce, které nespalovaly a nebolely, a byla jsem šťastná, tak šťastná, jak jen my můžeme být...

Teď, cestou k Narronu, jsem se před Sluncem chránila pláštěm, a přesto mě spaloval jeho vražedný žár, kráčela jsem mrtvým pískem a toužila po vodě. Nikde nebyl žádný stín - jen ten můj, roztřesený, tenký, nejistý.

Bylo to území Beztvarých, našich nepřátel. Šla jsem dál a dál rozpálenou plání, vnímala jsem ji jako vrčící moře světla ...

Já, Mathiella.

Poušť ... Po třetím dni se zdála rozlehlá, po pátém obrovská k uzoufání a po osmém nekonečná. Měla jsem s sebou jediný plechový kanystř s vodou, neunesla bych víc. Čas od času jsem si v něm namáčela ruce, abych se osvěžila. Šetřila jsem každou kapkou a utěšovala jsem se přitom aspoň tím, že mě při tak nepatrném příjmu tekutin nemůže potkat beztvarost.

Přemýšlela jsem. O tom, kolik z mých předchůdců tuhle poušť přešlo celou. Kdo ví, možná většina z nich ztroskotala právě zde, vedrem se tu upekla bez pomoci, sice se svým Tvařem, ale neživá ... Většina? Všichni? Nikdo už to nikdy nezjistí, vždyť po naší smrti z nás nezůstane nic - ani prach. Stejně jako z Beztvarých, stejně jako z trávy, po které šlapeme ...

Beztvaré - to bylo další nebezpečí. Měla jsem s sebou sice zbraně, paprskomet Starých z Jádra a dlouhý zahnutý nůž, ale věděla jsem, že přesile se stejně neubráním. Zvláště teď, pod tímto vražedným sluncem, které mě zbavovalo síly ... Spalovalo mě, ničilo, mohlo za to, že mi v hlavě vířilo tisíce myšlenek, tisíce snů v nesmyslných souvislostech, v hlou-

pém chaosu. Stejně Slunce jako v Sídle a přece tolik jiné! Změnilo se Slunce nebo snad já? "V poušti je všechno jinak. Ty náhle nejsi ty a Svět není Svět, cesty vedoucí tam nevedou zpátky." Proč to tak je, vědí jen Staří z pradávného města Harron, a ti svá tajemství strážili dobře už celé věky.

A beztvorost?

Dávno, dávno ... Jsem dítě s pouhým náznakem Tvaru, mému životu není ještě ani rok. Stojím na kamenné terase a poslouchám vyprávění starších než jsem já.

"V poušti se to stává, v poušti i jinde. Tam, kde osamocené pramen tryská ze země a dává život Nevědoucím a Beztvarým ... Ten z nás, kdo se napije jeho vody, jako by zemřel. Jeho tvar se ztratí, zmizí jako sen ... Zůstane chaos a prázdno." I tohle byla báje, a já nevěděla, co z ní je pravda a co výmysl. Tenkrát jsem to nevěděla.

Beztvaré!

Ležela jsem náhle v jejich kruhu, obklíčená ze všech stran. Jedna z Beztvarých držela můj nůž, druhá na mě mířila svým vlastním paprskometem. Ševelily, hvíždaly, mlaskaly, šustily ... Dorozumívaly se navzájem. Byla to jednoduchá řeč, z které zřejmě vznikl náš jazyk.; podobala se mu, jen byla nesrovnatelně primitivnější.

"Dáma! Dáma z Křišťálového paláce! Podívejte se na ni, má Tvar. Tvar!"

Vnímala jsem jejich hlasy jakoby z dálky ... Na psdlo mě na okamžik, že sand ani nejsou skutečné, že vznikly v mých myšlenkách poblázněných sluncem. Pak se jedna z nich sklonila až ke mně, dotkla se mě - a to bylo reálné, opravdové k zešílení.

Utéci se nedalo a já se o to ani nepokoušela, ležela jsem na zádech s chladným nebem nad esbou a s horkou zemí pod hlavou ... Dostaly mě tak snadno! U řeky, když jsem se do ní ponořila a vstřebávala vodu, abych tak vrátila svému tělu osmidenní dluh. Příjemný pocit, který jsem přitom měla, přehlušoval všechny mé ostatní myšlenky a já zapomněla i na opatrnost.

Že je řeka blízko, to jsem věděla s jistotou od chvíle, kdy jsem spatřila v písku žluté trsy napůl uschlé trávy a pak první nízké keře. Věděla - tušila jsem to mnohem dřív. Dál k řece jsem šla opatrně, dávala jsem dobrý pozor, jak šlapu a kolem čeho procházím, přestože tak primitivní rostliny jako tráva nemohly být nebezpečné. Měla jsem strach z Beztvarých, vždyť to, že je nevidím, nemuselo znamenat, že tu nejsou ... Neznamenal.

Jejich kruh se trochu zúžil, ty ohavné bytosti ke mně přistoupily blíž. Zalykala jsem se odporem. Nikdy dřív jsem Beztvaré neviděla tak zblízka, přestože několik z nich se už za mého života v Sídle objevilo. Nepřišly tam dobrovolně - byly to zajatky z těch věčných bojů a válek, které se vedou mezi námi a Baztvarými už od pradávna. Ony se snaží Sídlo dobýt, my ho bráníme. Vždycky to tak bylo a vždycky to tak bude. Kdysi se jim prý už podařilo získat nějaké periferie, ale až k Jádru se nikdy nedostaly. My jsme silnější, máme dokonalejší zbraně a navíc je Sídlo docela soběstačné.

Zajatkyňě jsem nikdy neviděla zblízka, postaraly se o ně strážkyňě. Zavřely je do tmy. Z našeho vězení se nedá uniknout a Beztvaré se za čas změnily ve zplihlé a křehké žluté nic. Kohokoliv jiného bych litovala, ale Beztvaré se mi vřdycky tak hnusily, že jsem jim život nepřála. Všechno se to dělo podle prastaré tradice, a rušit tradice je hloupé.

Beztvaré se ke mně nakláněly svýma - rukama? - a prohlížely si mě. I já je. Jak popsat ty bytosti, když nemají tvar? Jsou podivně pravidelně nesouměrné - tak by se to dalo říct. Výrůstky na jejich těle jsou uspořádány zdánlivě náhodně, jenomže i to zřejmě podléhá nějakému řádu. Beztvaré vypadají docela stejně ze všech stran, a mohou se pohybovat jakýmkoli směrem a nepotřebují se otáčet. Jsou zvláštní ... a odporné. Ach, tak odporné jako snad žádný jiný tvor v celém světě ...

"Jak se jmenuješ," zeptala se mě jedna z nich.

"Mathiella." Snad jsem měla mlčet, ale neviděla jsem pro to žádný důvod - mimo toho, že pro Beztvaré jsou všechna slova škoda.

"Z Křišťálového paláce?"

"Mým domovem je Sídlo."

"Možná je Sídlo místo, kterému říkáme Křišťálový palác," uvažovala Beztvará nahlas. "Co myslíte, je to tak?" obrátila se k ostatním.

"Je," mínila některá.

"Není," odporovala druhá. A začaly se hádat, každá stála na svém bez důkazů. Jejich šumění bylo tím hlasitější a hlasitější, čím byl jejich rozhovor nesmyslnější.

"Je!"

"Není!"

"Je!"

Naslouchala jsem tomu sporu s mírným zájmem, vždyť šlo o můj život. A napadlo mě, že Beztvaré nad námi nikdy nemohou zvítězit, když se ani nedokáží navzájem dohodnout.

"Rozhodneme to potom," řekla nakonec ta jedna, která mě předtím oslovila. Bylo mi jasné, že stejně nerozhodnou nic.

"Máme právo tě zabít," řekla mi důstojně.

"Proč myslíte?"

Vyvedlo ji to z míry. "Vy nás také zabíjíte," řekla po dlouhé době.

"Kdo my?"

"Z Křišťálového paláce."

"Vždyť nevíš, jestli jsem odtamtud."

Rozpačité zaševelila.

"Je mi to líto, ale asi mě budete muset pustit," prohlásila jsem. Zdálo se, že o tom uvažuje. Bylo to najednou dokonale absurdní a hloupé - Staří by možná řekli: směšné.

"Máš asi pravdu," špitla a rozhlédla se po ostatních. Byly docela nehybné, nedaly najevo nesouhlas, ale ani ji nepodpořily.

Chvilí přemýšlela, co dělat.

"Já jsem Briella," představila se pak. Naklonila se ke mně blíž ... instinktivně jsem se odtáhla.

Zaváhala.

"Nemám sice Tvar, ale bát se mě nemusíš," řekla pak.

"Nebojím se tě," odpověděla jsem. Byla to pravda. Třásla jsem se sice, ale ne strachem. Odporem.

"Tak mi podej ruku," řekla Briella.

"Ne!" Dávno už jsem neležela, seděla jsem na zemi a teď jsem s hrůzou schovala ruce za záda. Bylo mi Brielly líto - skutečně. Ale dotknout jsem se jí nedokázala.

Zírala na mě dlouho, dlouho, než to pochopila.

"I ty jednou budeš mít místo rukou pahýly!" vykřikla pak.

"Hnusné, hrubé pahýly! Všichni se tě budou štítit ... Bez-tvará!" zaječela ještě. Pak se rozběhla pryč krátkými kolébavými krůčky - bylo to jen nemotorné tapkání. Ony všechny takhle chodily. Všechny Beztvaré.

Odešly.

Odešly za Briellou a mne nechaly ležet na břehu řeky, nestaraly se o mne dál. Jen jedna z nich se ještě vrátila a dřepla si na kámen kus dál ode mně.

"Radím ti, abys rychle odešla, Mathiello ze Sídla," řekla.

"Jsi pyšná a povýšená, když jimi pohrdáš, a ony zakrátko přijdou na to, že Sídlo je jen jiný název pro Křišťálový palác ..."

"Ony na to nepřišly - a ty to víš! Jak to ?"

"Já sama pocházím ze Sídla."

"Ty ... ty jsi ..."

"No ano!" ujistila mě znovu. "Před osmi lety jsem se vydala hledat město Narron ... a zůstala jsem tady. Věř, Mathiello, že Beztvaré jsou lepší než vy. Nevyvyšují se nad přírodu."

"Jak jsi mohla!" Byla to zrada.

"Mohla," ušklíbla se. "I ty bys mohla. Briella je cosi jako ... náčelnice. Omluv se jí a ona tě přijme k nám ..."

"Nikdy! Nepochopím, jak někdo může žít mezi - zvířaty!"

"Beztvaré nejsou zvířata," řekla ostře.

"Jsou ubohé! Primitivní! Nedokáží se ani domluvit, copak to nevidíš?"

"Není to tak hrozné. Mimoto není účelem domluvit se," poučovala mě. "Účelem je vrátit se k tomu, co bylo původní - k životu bez falešné vědomí. Vy v Sídle si namlouváte, kdovíjak nejste moudří - a přitom se jen ženete jak stádo za cílem, který ani neznáte, ani nikdy nepochopíte. A to jen proto, že to udělal někdo před vámi."

"Vidíme ve Starých své vzory, to ano. Ale jaképak stádo? Je to jen organizovanost, pořádek - a to není nedostatek, nýbrž přednost. Ty tupé Beztvaré mě nechají uniknout, přestože jsem jedna z jejich nepřátel. V Sídle by se to nestalo, tam nikdo takového chyby nedělá."

"Říkáš to, jako by to bylo špatně. Jako bys nebyla ráda," posrvala se.

"Jsem ráda, ale nevážím si jich."

"Ty víš, co znamená vážit si někoho?" ušklíbla se. "Ba ne, ty to nevíš stejně jako já. To slovo vymysleli Staří a my je jen hloupě opakujeme. Jejich myšlenky nikdy nepochopíme."

"My v Sídle rozumíme knihám Starých!" odsekla jsem.

"Ano, rozumíte slovům, ale nikdy nepochopíte podstatu ... Možná jste se dověděly, jak postavit hradby a vraždit Beztvaré - díky tomu, že tví předkové zabili Staré z jádra a jejich knihy jim ukradli. Možná jste o trochu dál než Beztvaré, které nic takového neudělaly, ale dál na špatné cestě."

Beze slova jsem na ni zírala, tak mě to zaskočilo.

"Zabili? Špatná cesta? Kdo ti takové myšlenky navykládal?"

"Staří z Narronu. Staří, kteří mají podle vás v Sídle vždycky pravdu," ušklíbla se.

"Vždyť jsi tvrdila, že jsi nedošla až tam ... že jsi zůstala tady ..."

"Byla jsem tam s Beztvarými. Chodí k Narronu často; věří, že přináší štěstí vidět Staré a že jim Staří mohou pomoci splynout se zemí ... I já tomu věřím," dodala.

"Ony se se Starými setkávají?"

"Někdy. Pokud se Starým chce vyjít před bránu. Mimo Narron musí nosit zvláštní šaty, které jsou těžké a nepohodlné, proto ho opouštějí jen málokdy."

"A pustí někoho do Narronu?"

"Občas."

"Byla's tam?"

"Ano. Ještě jsem měla Tvar, a oni podle toho poznali, že přicházím ze Sídla. Vyprávěli mi, jak to skutečně tenkrát bylo ... Báje o mnohých pravdách mlčí. A také se mě vyptávali na Sídlo ..."

"A dali ti nějaké knihy?"

"K čemu? My Beztvaré nechceme žádné nové vědomosti. Chceme se stát znovu součástí přírody, jak to bylo předtím ... Je to nádherná myšlenka!" dodala. Celá se chvěla vzrušením.

"Krásná. Viš, jak úžasné je stát se zase tím co dřív, nebýt už opuštěná v tomto světě pouští?"

Na okamžik jsem cítila, jak mě při jejích slovech zalévají teplé vlny nějaké podivné ... blaženosti. Blesklo mi hlavou, že ta Beztvará má možná pravdu, že cíle nás v Sídle jsou cíle Starých, které nechápeme a na kterých nám nezáleží ... Že jsme jiné než Staří, přestože se jim podobáme svým Tvarem.

Ale byla to jen letmá myšlenka, kterou jsem ani nechtěla domyslet.

"Když mám Tvar, pustí mě Staří do Narronu? Co myslíš?" zeptala jsem se.

"Snad ano. I mně záleží na tom, aby ses dovnitř dostala, protože pak možná pochopíš, jak je život v Sídle nesmyslný a přidáš se k nám ... Proto se odvolej na mě, když to bude potřeba - jmenuji se Alikka. Teď už běž. Nezradím tě Beztvarým, nemusíš se bát. Chci totiž, abys přemýšlela, ne abys byla mrtvá. Snad se setkáme, až se budeš vracet ... Možná nás sama budeš hledat."

"Jak se dostanu k Narronu?"

"Cesta vede pořád stejným směrem, na severozápad. Není to daleko - možná tři, možná čtyři dni cesty ..."

Alikka odešla - neotočila se před tím, vždyť Beztvarým je jedno, kterou částí těla se pohybují dopředu ... A ona už dávno svůj Tvar ztratila - tak dokonale, že po něm nezůstal ani náznak ...

Ponořila jsem se před cestou ještě na okamžik do chladných vln řeky a nechala je plynout přes své vzpomínky, jako bych snad doufala, že ze mě smyjí všechny stopy po setkání s Beztvarými ... Že odplaví divný pocit z neznámé části mého já, pro kterou by se snad hodilo starodávné slovo Duse...

Narron ...

To slovo zní jak hudba a má moc zaklínadla. Jak si představit poslední město Starých? Snad jako rozkvetlou zahradu, jako ráj - nebo naopak jako pouhopouhých pár kovových chodeb spojených v cosi podobného Jádra Sídla? Ta první představa mi byla bližší - a ta druhá byla pravdivější.

Dorazila jsem k Narronu po dalších čtyřech dnech cesty pouští, jak předvíдалa Alikka, a stále ještě s nepříjemným pocitem, že mám Beztvaré v patách. To bájně místo se lesklo kovem a bylo velké jako Jádro. Dokonce se mu podobalo - až na to, že na rozdíl d zarostlého a napůl pískem zasypaného Jádra bylo holé.

Staří mě přijali na prostranství před branou. Byli tři, a přestože náš Tvar je převzat od nich, jejich podoba mě překvapila. Práhledem jejich zvláštních obleků jsem viděla, že mají nezvyklou barvu - zatímco naše těla jsou zelená, někdy rudá, Staří jsou takoví ... o nžoví. Je to zvláštní barva a já ji popsat nedokážu, nikdy dřív jsem ji neviděla.

K čemu ty zvláštní šaty, to jsem se dozvěděla až později. Chrání Staré před něčím, co je neviditelné a čemu říkájí záření. Záření přichází z vesmíru neustále od dob nějaké strašné katastrofy a zabíjí Lidi - Lidé - tak si Staří říkájí mezi sebou.

Když jsme se setkali, měli s sebou pa ír a tužku.

"Vítáme tě," napsal jeden z nich posvátnou řečí Starých, ve které jsou psány i jejich knihy z našeho Sídla.

"Jsem šťastná, že jsem se s vámi setkala," odepsala jsem po pravdě. "Mohla bych se podívat do vašeho města?"

Odpověděli, že ano - a já se tedy dostala do Narronu, do posvátného Narronu.

Viděla jsem Narron. Byla jsem šťastná.

Aleně bylo devatenáct let.

Dal jsem jí kytici růží a néušnice - ona mně pusu - a pak jsme oslavovali. Ještě pár kamarádů a kamarádek se sešlo, a zdálo se jisté, že ten náš mejdan bude nádherný - vždyť Alenini rodiče odjeli na ten víkend pryč k nějaké tetě a my měli celou vilu pro sebe.

Trochu vína v hlavě, v pokoji kouř z cigaret a orientální hudba rozechvívající vzduch. Hráli jsme hloupé dětské hry. O polibky. A tančili jsme, cpali jsme se chlebičky, smáli jsme se ... Alena byla v kuchyni a myla nádobí.

Já vím, že ona podobné akce nemiluje. Má spíš melancholickou povahu, a být to jen na ní, oslavila by své devatenáctiny nahoře v pokojíčku s knížkou. Ale ostatní ji přemluvili, i já ji přemluvil. Teď se bavili všichni místo ní

a já se trochu styděl. Stál jsem vedle ní s utěrkou v ruce - vidět mě má maminka, pomyslí si, že je to jenom nějaký sen.

Hudba z pokoje zaznívala až sem, byla slabá a vzdálená a ticho spíš podtrhovalo než přerušovalo. Alena mlčela, já mlčel ... pak jsem se aspoň zeptal, kam dávat talířky - i když jsem to věděl. To jen abych něco řekl.

Byl to poslední talířek. A Alena se opřela o dřez, ze kterého tiše odtékala špína.

"Půjdeme?" zeptal jsem se.

"Nechce se mi tam ..." Opláchla si ruce v čisté vodě a otřela si je o kalhoty.

"Co tedy budeš dělat? Šprtát se přece nemusíš, když máš po zkouškách!"

"Prosím tě ..." usmála se. "Půjdeme ven, co říkáš?" Docela samozřejmě předpokládala, že já jí budu dělat společnost - a mě to vlastně potěšilo.

Vyšli jsme ven do horké letní noci, do stínu domu, kam nedosahovala bledá světla z ulice. Cestička z plochých bílých kamenů vedla do hloubi zahrady pečlivě stríhaným hustým trávníkem, končila až pod starou jabloní u samého plotu ... Šli jsme po ní spolu a tam u toho stromu jsme zůstali stát. Objal jsem Alenu kolem ramen. Vybrala si dobře, když chtěla jít radši do zahrady. Tady, potmě a o samotě, bylo všechno krásnější a tajemnější. A já si byl jistý, že když teď Alenu políbím, bude to něco docela jiného než letmá pusa ve světle a přede všemi ...

Sklonil jsem se k ní, ona na to čekala.

Jenže pak se ozval ten protivný zvuk a bylo po všem.

Jak se to stalo rychle, jak neočekávaně! Teď jsem ztřeštěná, opuštěná, můj domov je daleko, daleko, a stejně i Narron a poušť a mé nebe a Svět.

První snad byla ta černá bezbřehá šachta, nekonečná propast, která byla prázdná a jen tmou naplněná po okraj.

"Tohle je stabilní jednosměrný časoprostorový tunel," napsal na papír jeden z těch Staří, kteří mě přivedli do Narronu. "Pomocí něho se pokoušíme změnit minulost."

Vím jen to, že jsem to nechápala tenkrát a nechápu to ani teď. I když mě pak Staří zavedli do útulné místnosti s podlahou porostlou trávou a dali mi přechíst příběh o tom, jak se vlastně stalo, že Svět je Světem a Staří jen Starými.

Tenkrát dávno, předávno, když ještě bylo Starých tolik jako zrněk písku a o nás Svět zatím nevěděl, postavili Staří dvě veliké lodě, které mohly plout oblohou. A lodě zamířily do dálky k jednomu z Nočních světél, k jednomu z těch zářivých bodů, kterým se tenkrát říkalo Hvězdy. Letěly dlouho, nepředstavitelně dlouho propastí nekonečna, a mezitím se cosi v jejich světě změnilo. Byla to katastrofa, kterou způsobili svými zbraněmi lidé, kteří chtěli celému tehdejšímu světu vládnout. Katastrofa, která vysušila oceán a na jeho místo dala povstat horám, obrátila tok řek, země ledu změnila v rozkvetlou zahradu a rozkvetlé zahrady v poušť. Otevřela nebe tomu divnému, zvláštnímu Záření - bylo to, jako by Beztvaré vnikly k nám do Sídla a vyplenily ho...Staří zmizeli

z tváře světa jako prach, který odvěl vítr, a náhoda - nebo snad Příroda - z temnot pod prahem rozumu vyzdvihla nás. Proč zrovna nás - kdo ví? Měla přece tolik jiných možností, tolik lepších možností! A my, které jsme se neprosily o rozum, jsme měly zůstat takové, jaké jsme byly ... Teď už vídím, že Alikka měla pravdu ... A že celá existence nás v Sídle je jen kopírování ... nepodobování, ...c víc.

Posádky těch dvou lodí Satrých spaly celou cestu ve zvláštních schránkách. Vím, že v cíli své cesty se setkaly se živými podobnými sobě ... Vím to, protože obě ty lodě znám. Jedna tvoří Jádro našeho Sídla, druhá je Narron.

Živí ze vzdáleného Nočního světla dali Starým návod, jak postavit to černé prázdné nic, kterému říkají časoprostorový tunel. A Staří, kteří se vrátili a spatřili místo svého světa jen poušť, ho skutečně postavili, aby mohli varovat své předky v době před katastrofou ... "Kdo dokáže minulost navštívit, může ji i měnit," říkali živí z Nočního světla. Staří jim věřili, protože pokud neměli tamti pravdu, rovnala se existence před katastrofou smrti. Vždyť po Starých, kteří tam tenkrát byli, nezůstalo nic - nic pro budoucnost ...

Svět, který vznikl pak, se tomu starému podobá jen málo, a je to můj svět, navždy můj - i když ten dřívější je možná krásnější.

Staří jsou moudří. Vždycky mají pravdu, a já se celý život snažím dělat to, co dělali oni, protože je to dobré.

"Pomocí tunelu se snažíme změnit minulost," tvrdili. A já se tedy rozhodla projít jím do dřívějšího světa, přestože jsem ani netušila, co mě tam čeká. Vrátila jsem se k tunelu večer, když Satří odešli do horních pater své lodi. Nikdo mě nehlídal, nikdo o mně nevěděl, nikdo mě nemohl zadržet. A já v té chvíli měla pocit, že jsem stejná jako Staří, že se chovám jako oni, a tudíž že je chápu ... Já bláhová! Lidé by tohle neudělali - a pokud snad přece ano, rozhodně z docela jiných důvodů ... Z důvodů, které mi nikdy nebyly docela jasné a které chápu tím méně a méně, čím dokonaleji splývám s přírodou ...

Ticho, tma, víc nic. Černá propast nekonečna mi tála pod nohama, já jí pronikala jak životodárná voda zemí. Níž a níž, hloub a hloub. A ticho, to rozechvělé ticho přecházelo v nějaký podivný, neznámý zvuk, který jsem neslyšela nikdy předtím. Vibrující ticho, vibrující tma, a i já spolu s tím vším ... Snad to byl tep samotného času, který jsem míjela, kterým jsem plula proti jeho proudu.

Pak se cosi změnilo. Hluboká a temná klenba nebe nade mnou se rozevřela, zářila na ní Noční světla, ty daleké, daleké hvězdy. Jiné Hvězdy a jiná tráva, jiný Svět. Vzdálený, tak vzdálený ...

Cizí!

Alena stála těsně u mne, ruce mi položila na ramena. Snad jen jeden, jediný paprsek pronikal šterbinou v listoví

staré jabloně a dopadal jí na vlasy, paprsek, který dlouhé roky bloudil vesmírem, aby si našel právě takhle cíl. Vypadalo to, jako by měla v účesu hvězdu spadlou z nebe.

Pak, když se ozval ten zvuk, se zarazila.

"Slyšíš to taky?"

"Jo."

Rozhlédl jsem se. Così leželo na trávníku, na tom pečlivě udržovaném trávníku Aleniných rodičů. Così, co tam dříve nebývalo. Objevilo se to náhle a já byl první, kdo to viděl.

"Podívej!" ukázal jsem. Alena se otočila a její hvězda jí sklouzla po ramenou a po zádech a spadla někam na zem.

"Co to je?"

"Vím já? Vypadá to jako člověk. Nebo spíš mrtvola."

"Nestraš mě!"

Udělal krok, dva k tomu něčemu. Šel jsem za ní.

"Hýbá se to!" řekla šeptem a chytla se mě za ruku.

"Třeba je to někdo, kdo potřebuje pomoc ..."

Rozběhl jsem se k tomu a Alena za mnou.

To cizí byla bytost s tváří stříbrnou v světle hvězd, ne člověk, přestože se lidem podobala ... Když jsem k ní došel, zvolna a nemotorně se vztyčila ... Byla menší než já a její tělo mělo stejné tvary jako tělo ženy. Jenže jí zřejmě chyběla kostra - mohla ruce ohýbat v různých místech různými směry.

A také byla plešatá.

Začala své prsty a dlaně třít o sebe; měla na nich připevněné různé kamínky a plíšky, které drncely a cinkely. Znělo to docela nahlas a snad to byla řeč. Musela se to jistě učit dlouho, protože ani Aleně, která je šikovná snad na všechno, se to nikdy nepodařilo napodobit.

Bytost ševalila, šustila. Alena stála vedle mě a držela mě za ruku.

"Mimozemšťan," šeptla.

"Spíš mimozemšťanka," upřesnil jsem to.

"Počkej," řekla a rozběhla se k domu. Bytost se zarazila, přestala vydávat ty své zvuky. Měl jsem pocit, že Alenu sleduje, přestože za ní ani neotočila hlavu. Temné stíny, to jediné, co jsem viděl z jejích očí, se stále upíraly na mě. Natáhla ruku, nejspíš se mě chtěla dotknout ... Někde hluboko v mozku mě zamrazil strach.

Alena se vrátila. Nesla tužku a pár pomečkaných papírů, jak je ve spěchu sebrala na svém psacím stole.

"Pojď," vzala tu bytost za ruku, docela klidně, samozřejmě. Vedla ji do kůlny s náradím, rozsvítila tam a sedla si na prázdnou bednu od brambor. Bytost zůstala stát na prahu.

Teprve teď jsme ji spatřili ve světle ... Alena na ni zírala jak zkamenělá, a i já se hrůzou nemohl ani pohnout. Ta bytost byla podivně rudo-hněho-zelená, a její tvary podobné lidským nebyly funkční. Neměla oči; v těch prohlubních, kde se snad měly nacházet, bylo jen prázdné rudé nic ve tvaru očí. Její nos byl bez otvorů a ústa se nedala otevřít ... Byla to nepřírozená, hloupá karikatura člověka.

Instinktivně jsem spíše skočil před Alenu, jako bych ji chtěl chránit.

"Nedívej se! Nedívej se na to!" Když jsem si uvědomil, že na tu potvoru sáhla, otrásl jsem se. A čekal jsem, kdy si to uvědomí i ona a začne ječet.

Ale Alena mě jemně odstrčila. "Počkej," řekla. Taky se bála, byla bledá. Vzala tužku a začala načrtávat obrázek sluneční soustavy ... Ruka se jí třásla.

"Nemůže vidět, když nemá oči," řekl jsem.

"Co my víme?"

Bytost natáhla ruku až k obrázku. Pak si vzala od Aleny tužku a napsala kostrbatým písmem: "Co to je?"

Podívali jsme se s Alenou na sebe. "Jak to, že to neví?"

"Znám vaši řeč jen jako písmo. Musíte psát," pokračovala bytost. Zaťukala tužkou na obrázek.

"To je Sluneční soustava. Tady jsme," odpověděla Alena a ukázala na Zemi.

Bytost se zavlnila, začala si zase třít dlaně o sebe. Pak se sesula na kolenu ... na pseudokolenu.

"Ona se diví. Asi se jí to moc nelíbí," mínila Alena.

"Nebo je jí to líto ..."

"Možné to je," řekl jsem nepřesvědčivě.

"Odkud jsi přišla?" napsala Alena.

"Ze Sídla. Je to daleko ..."

"Ve vesmíru?"

"Ne. Tam, kde jsou hvězdy ne. Je to za propastí, které Staří říkají časoprostorový tunel ..."

"Z minulosti. Anebo z budoucnosti," řekla Alena. Neudivilo jí to příliš; setkání s bytostí bylo samo o sobě tak nezvyklé, že se nám najednou zdálo všechno možné.

"Kdo jsou Staří?"

"Lidé jako vy. Poslední," odepsala bytost.

"Cože?"

Alena mlčela a zírala před sebe, jako by se jí to ani netýkalo. "Slyšíš, Ali? Poslední lidé," řekl jsem docela tiše. Neodpovídala, vzala jsen papír a napsala: "Jak je to daleko v čase?"

"Nevím. Ale Staří říkají tohle: kdo minulost navštíví, může ji i změnit."

"Tohle jsi nám přišla říct?"

"Snad ..."

Něco se změnilo. Ve chvíli, kdy se nade mnou rozevřelo cizí nebe. Světla noci, Hvězdy, byly jiné, neznámé. Všechno, všechno kolem bylo daleko starší než já; já sama jsem sem nepatřila.

Vzduch byl stejný jako u nás; tráva tatáž, i vlahá kyp-rost hlíny a chuť rosy známá. A přitom něco chybělo, něco, co potřebuji k životu ...

Zpočátku jsem si to ani neuvědomila. Setkala jsem se s lidmi a předky Starých z Narronu - a to ještě dřív než jsem se stačila po novém Světě rozhlédnout. Přemýšlela jsem hlavně, jak se s nimi domluvit; zkoušela jsem to nejdříve naší řečí - někteří Staří jí rozuměli, pokud vím.

Jenže pro tyhle jsem byla jen jiná, ale ... cizí. Nikdy se s nikým z nás nesetkali, a nejspíš o nás ani neslyšeli ...

Být cizí, to je pocit plný mrazivého chladu, beznaděje a vlastně i strachu. Písmena, která tomu pojmu odpovídají v řeči Starých, jsou obyčejná a lhostejná. A všechna sama o sobě tak obecní, anonymní a známá, že je nemůžu vinit z významu, který mají v tomto spojení. To jedno hloupé slovo se zdaleka nestalo jen mnou, když mě tak zdejší Staří nazvali, ale já se stala beze zbytku jím. Cizí. Nemohu se vrátit zpátky, nikdo a nic už mi nepomůže.

Něco tu chybí - o tom už jsem psala. A já se měním, zapomínám. Žiji v pustém městě ohrazeném plotem, a jsou tu se mnou i Beztvaré. Zvláštní Beztvaré - stojí nehnutě na obděláníku bohaté půdy a na mé otázky neodpovídají. Jako by mi ty zdejší Beztvaré nerozuměly. A co víc - jako by vůbec nevnímaly. A přitom žijí, to vím jistě.

Jsou neuvěřitelně hubené. Jejich ruce jsou tenké, téměř tenčí než můj prst. A takové ... tuhé, svraštělé. Začínám si na ně zvykat, dokonce bych jim možná i podala ruku, jenže ony o to zřejmě nijak nestojí - a navíc by to nejspíš ani nedokázaly, vždyť své končetiny nemohou ohnout.

Vypadají mírumilovně, klidně, pokorně. Ne, nepřipadají mi už tak odporné. Možná proto, že jsou tak ubohé a mně je jich vlastně líto. A také - teprve teď - cítím, že jsem vlastně s Beztvarými spřízněná. Mé tělo je ze stejné hmoty jako jejich, i když se mu nepodobá, naše duše jsou podobné - pokud ony mají duši. Jsou vlastně skoro jako já - jsou jako kus domova v nepřátelském světě. Ostrov v moři, zrno vesmírného prachu na střeše domu Starých.

A já se už několikrát přistihla, že chci být jako tyhle Beztvaré, zůstat bez pohybu, bez myšlenek stát vedle nich ... Jak to říkala Alikka? Splynout s přírodou? S přírodou a s nimi.

Často jsem se o to také pokoušela. Až po kotníky jsem se zebořila do země na okraji toho jejich obděláníku se sladkými částechkami půdy, nastavovala jsem ruce i záda slunci, hrála se v něm a cítila přitom, jak mě naplňuje životem. Jenže já už nežijím já umírám ... Umírá ve mně Mathiella.

První noc jsem strávila ve stínu něčeho vysokého, živého a nehybného u samého plotu, který ohraňuje tohle divné město. Staří - vlastně Lidé - to po mně chtěli. Neprali si, aby mě viděli jiní lidé, kteří právě lidmi nejsou - tak jsem pochopila, co mi vysvětlovali. Nevím, proč to všechno a co se vlastně s lidmi-nelidmi stalo. Nevím, co je to být opilý.

Další den k večeru přišli dva mí známí zase. Vyptávali se na to, co se stane - a já jim tedy vyprávěla o katastrofě, o které jsem se dověděla v Narronu.

Potom je ještě zajímalo Sídlo e Beztvaré ...

"Vždyž beztvaré znáte!" prohlásila jsem. Ale oni mi stejně nevěřili.

Vyprávěla. Vlastně - psala na papír odpovědi na mé a Aleniny otázky.

Seděli jsme na trávě za kůlnou, i bytost seděla a v denním světle už nevypadala tak strašlivě. Možná to bylo ale tím, že jsem si už na ni trochu zvykl.

"Tak nám pověz, kde ty Beztvaré hledat, když je podle tebe známe!"

"Ale ony jsou přece tady! Přímě tady. Jenže nějaké zvláštní. Mlčí a nehýbou se ..."

"Ukaž nám je ..."

Bytost vstala a šla k záhonu růží. Ukázala, a jako by řekla:

"Prosím, tady. Máte je na očích a tak hloupě se ptáte!"

"Tady?" zamračil jsem se.

"Vždyť jsou to kytky," řekla Alena nedůvěřivě. Napsala to a dala to bytosti přecíst.

"Vy říkáte kytky, my říkáme Betrvaré," odepsala bytost a divže k tomu nepokřčila svými lidskými rameny.

"Ty jsi také kytka?" napsal jeden z lidí. Vzala jsem si od něj papír a odpověděla bez váhání. "Liším se od Beztvarých, jen Tvarem."

Pak jsem se zarazila. Teprve v té chvíli jsem si to hluboce, skutečně, úplně uvědomila, přestože jsem to věděla už tak dlouho. "Mám mnohem víc společného s Beztvarými než s lidmi, přestože lidem se podobám a Beztvarým ne ..."

Nevím, opravdu už nevím, jestli jsem v té chvíli byla ráda nebo nerada, že je to takhle ... A vzpomněla jsem si na Briellu.

Beztvaré kvetou. Z tenoučkých neforemných dlaní jim raší široké načechrané vějíře barevných plátek růže, a uprostřed, schovaná jak v pokojíčku, se krčí mladá zelená semena.

Beztvaré kvetou všem na očích a nestydí se za to. Růže s Tavrem, Růže ze Sídla, své květy odstraňují, sotva se objeví. Staří přece také nikdy nekvetli. Jen občas, jednou, dvakrát za život, je povoleno nechat své semena dozrát - ale objevovat se přitom ostatním na očích, to je tak neslušné!

Jenže Beztvarým zde nezáleží na tom, jestli je někdo vidí nebo ne. Nemají žádné konvence. Tenhle svět nepatří jim, ony ještě patří k přírodě, jsou její součástí ... jaké štěstí!

Já jsem jiná. Jsem myslící bytost, která vnímá Svět kolem sebe a snaží se ho pochopit. Hledám odpovědi na otázky, které si kladli už Staří. I o abstraktních věcech přemýšlím. Proč tedy nyní, zde, toužím znehybnět na záhonu vedle Beztvarých, spolu s nimi se těšit na slunce a jen cítit, nemyšlet? Proč? A chtějí totéž i lidé?

Příroda, ta mocná, ta slepá, dosadila můj rozum kdoví jakým omylem na místo lidí, a jejich duši nám nedala.

Myslím, ale víc si přeji prostě být. Žiji, ale celý můj život je jen napodobování. Ptám se, protože lidé se vždycky ptali ...

My všechny ze Sídla jsme stejné. Kopírujeme, neustále kopírujeme - dokonalost, která nám předcházela. A já teď vím, že je to zbytečné.

"Špatná cesta! Vůbec nic jste nepochopily," řekla Alikka ... Měla pravdu. Napodobit se dá jen vnější forma, ne podstata. Jak vytrást z odkazu Starých duší, lidskou duší, jak ji okopírovat? Jsme možná jako lidé, ale bez jejich touhy. My všechny ...

A i já. Liším se od lidí, celou svou podstatou jsem jiná ... jsem růže ...

Splynout ... Splynout s přírodou ... Tohle také říkala Alikka. Všechny Beztvaré žijící kolem Sídla takto uvažují? Ne, vím, že ne. Některé ctí Tvar, touží ho získat, a proto přepadávají Sídlo ... Teď to všechno vidím a chápu, jako bych to pozorovala odněkud z výšky. Jako bych toho ani nebyla součástí. A vím, že je to všechno hloupé - hloupé je všechno bez lidské duše, celá naše existence, celý náš svět.

Co dělat? Jak odvrátit katastrofu, která nám dala rozum a lidstvo zničila? Co může kytky? Mohu svůj příběh vykřičet do celého světa a doufat jen, že ho někdo uslyší a že mu uvěří ...

Jsem slabá a bezmocná. A snad právě to ... Záření, které lidi zabíjí, potřebuji k životu. Zapomínám všechno, zapomínám sama sebe. Ach, kdyby Beztvaré věděly, co je potřeba k návratu, ke splnutí! Zbavit se Záření, zavřít před ním naše nebe ... Tady je nebe zavřené. Jak jsem šťastná! Spolu s těmi na záhoně budu zase součástí něčeho, co přesahuje vědomí, co je větší a krásnější než myšlenky kohokoliv z nás ...

Z dlaně mi vytryskl trn. A já sotva udržím v ruce tužku - ale vím, že musím sepsat příběh Starých z Narronu a Sádla ... Už brzy, brzy to bude hotovo. A já se brzy, brzy stanu pouze - dokonce - růží ... Zemře moje hloupé Já ...

Blíží se podzim ... Slunce slábne s cizí bytostí, která si říká Mathiella, je netečná jako růže kolem ní. Dřív se pohybovala; teď jsou její kořeny zapuštěny hluboko v zemi, stojí v záhoně zabořená až po pás. Dávno nám nepíše vzkazy - snad by ani nemohla, i kdyby chtěla, vždyť má ruce zarostlé trním.

Často přemýšlím, jestli je šťastná. Při jednom z posledních krátkých rozhovorů prohlásila, že si to přeje ... Že chce být zase jen rostlina bez rozumu, taková, jací byli její vzdálení předkové. Nechápu to. Nechápu. Případá mi to, jako by zvolna umírala - přestože žije a z očí jí vyrašily opožděné zelené lístky. Snad to tak musí být, v našem světě prý cosi chybí, cosi, co jí umožňuje existovat jako myslící bytost. Ona to musí vědět. A čas jí dává za pravdu.

Před měsícem jsem se oženil s Alenou ... a bydlíme v té její vile se záhonem růží a s Mathiellou ... Den za dnem plyne a Mathiella se mění. Nepatrně, pozvolna. Podobá se teď napůl zasypané a břečtanem obrostlé soše ženy, která spadla z mramorového podstavce mezi trosky chrámu a zůstala tam ležet celé věky. Trčí nad záhonem jako smutné, osamělé torzo. Všechny růže jsem ostříhal. Všechny mimo ní. Příliš se ještě podobá sama sobě, jaká byla před časem, podobá se ženě v závoji z listů a šedého soumraku chladného listopadového dne ...

Mám ji stále na očích a je mi smutno a teskno, protože ona umírá.

Epilog

A paprsky vracejícího se slunce se zatřpytily na krystalcích ledu, rozechřály ho a třpytily se dál v chladných kapkách na spících temných větvích staré jabloně. Přišly deště, rozmokla zem a kaluže odrážely nebe. Nakonec se rozhořely barvy léta a zeleň listů přikryla holé zdi, mřížoví plotu a zčernalé dřevo kůlny. Zmizelo všechno to, co výsměšně a prázdně trčelo ze zahrady v zimě.

Z toho, co báje Světa zvala Mathiellou, vyrazily větve a listy.

Aleně bylo dvacet let.

A to ráno zrovna rozkvetla růže modrá jako vočerní obloha, jak hladina plesa, růže, která dokáže být jen rostlinou a ne člověkem. Modrá, modrá Rosa mathiella.

V, ,
MINOPROSTOROVY KLUB CTITELU RADKY ZÁKOVÉ OZNAMUJE SVÝM ČLE-
NUM A KANDIDATUM, ŽE JEJICH PÁNÍ A VELITELKA NEMENÍ K 10.7.1988
JMENO, JAK SE NAŠÍ SCIFISTICKÉ VEREJNOSTI POKOUSELI NAMLUVIT NE-
KTERI NEZODPOVEDNÍ JEDINCI, ALE POUZE ADRESU NA :

V , V
OLSOVÁ 18 ; 307 07 PLZEN

RADKA SNAŽNE PROŠÍ SVÉ PRÍZNIVCE O PEČLIVÉ PSÁNÍ ADRESY -
- POKUD MOŽNO NIKOLI POČÍTACEM - ABY SE PŘEDEŠLO PŘÍPADNÉ NEPŘÍ-
JEMNÉ ZAMĚNĚ DLOUHÉHO A ZA KRATKÉ VE JMENĚ ULICE.
TELEFONNÍ VZKAZY DO ODVOLÁNÍ STÁLE NA ČÍSLO 220412 (RŮDICE).

ZMĚNY PŘÍJMENÍ V BUDOUCNU NEJSOU OVŠEM ZCELA VYLOUČENY,
TAKŽE KLUBOVOU KORESPONDENCI ANDROMEDY VEDTE I NADÁLE NA STABILNÍ
ADRESU :

V , V
ING. KAREL JEDLIČKA, NEPOMUCKÁ 15; 317 04 PLZEN
(V MINULÉM ADRESÁRI INTERKOMU OMYLEM UVEDENA NEPLATNÁ ADRESA)